

вимагає декарбонізації енергетики, транспорту, будівель, сільського господарства, промисловості, послуг і споживання, які мають пряме відношення до моделі зростання туристичної галузі. Зі зростаючим попитом на охорону навколишнього середовища та формуванням низьковуглецевої моделі зростання очікується, що енергозберігаючі та екологічно чисті технології досягнуть значного прогресу в туристичному секторі. Перехід до низьковуглецевого, екологічно чистого та технологічно інтенсивного зростання, а також прагнення до технологічних інновацій та розвитку туризму за умови захисту еко-середовища, тобто покращення якості розвитку туризму за допомогою інтелектуальних програм, збереження культури та екології, буде не зупинити [4].

Список використаних джерел:

1. Guttentag D. Airbnb: Disruptive innovation and the rise of an informal tourism accommodation sector. *Current Issues in Tourism*. 2015. 18(12). С. 1192-1217.
2. Novelli M., Schmitz B., Spencer T. Networks, clusters and innovation in tourism: A UK experience. *Tourism Management*. 2006. 27(6). С. 1141-1152. doi:10.1016/j.tourman.2005.11.011
3. World Tourism Alliance, Tourism Research Center, Chinese Academy of Social Sciences. *World Tourism Innovation and Development Report (2021-2022)*. URL: <http://surl.li/hrbxn>
4. Hjalager A. A review of innovation research in tourism. *Tourism Management*. 2010. 31(1). С. 1-12. doi:10.1016/j.tourman.2009.08.012

Гукаленко О.В.

здобувач вищої освіти

спеціальності 073 «Менеджмент»

Сухорукова А.Л.

кандидат наук з державного управління, доцент,

доцент кафедри менеджменту та маркетингу

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ СФЕРОЮ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Ефективний розвиток туризму стане для України важливим джерелом надходження коштів в економіку країни, допоможе модернізувати інфраструктуру, та побудувати позитивний імідж на світовій арені шляхом міжнародного культурного обміну. Правильне культурне позиціонування України на міжнародному майданчику набуло особливої актуальності в умовах війни. На думку авторів статті про розробку комплексного підходу до оцінки впливу інноваційного розвитку на рівень фінансової безпеки домогосподарств «...усунути дію факторів, які характеризуються найбільшим негативним впливом, можна шляхом сприяння інноваційному розвитку, підвищення рівня фінансової грамотності населення, збільшення бюджетного потенціалу регіонів

України, розвитку підприємництва» [1, с. 110]. За попередньою оцінкою до 2026 року учасники світового ринку туризму, які адаптуються до цифрових технологій зможуть залучити понад сто мільярдів доларів. Розглянемо найголовніші тенденції цифрових технологій та інновацій у сфері туризму.

Диджиталізація відіграє важливу роль в ефективному управлінні сучасними туристичними бізнесами. Головними перевагами диджиталізації є можливість інтегрувати збір та аналітику даних про поведінку туристів у реальному часі. Це дозволяє оптимізувати контроль над рухом туристів всередині країни, покращити інфраструктуру та враження для відвідувачів, розвивати нові бізнес-моделі для збереження конкурентоспроможності та підвищення прибутковості.

Паращич М. І. та Ноджак Л. С. у своїй статті наводять таке визначення диджиталізації: «диджиталізація – це процес використання, систематизації, оброблення вхідної інформації у цифровому форматі та результат удосконалення обслуговування клієнтів у бізнес-середовищі» [2, с. 192].

Ключовим практичним аспектом підвищення ефективності управління у сфері туризму є створення інтегрованої національної цифрової платформи, яка об'єднує різні види послуг: від онлайн-бронювання готелів і екскурсій до інформації про культурні та природні об'єкти України. Така платформа може включати функціонал для аналізу туристичних потоків і забезпечення доступу до інтерактивних карт. В Україні прикладом успішної диджиталізації є проєкт "Дія", який спрощує доступ громадян до державних послуг за допомогою мобільного додатку. Реалізацією проєкту займається Міністерство цифрової трансформації. Створення даного проєкту дало початок новій технологічній культурі в державі.

Завдяки такій успішній інноваційній діяльності, у щорічному звіті за 2024 рік Україна отримала визнання потенційного цифрового лідера. «Стратегічний підхід України захищає цифрові активи та підтримує економічну діяльність і державні послуги в умовах конфлікту, позиціонуючи країну як стійкого і далекоглядного цифрового лідера» [3, с. 125].

Однією зі знакових подій для України стало створення другого у світі GovTech-центру в Києві, що надає платформу для розвитку електронного врядування та цифрових навичок. Він забезпечить обмін досвідом з іноземними партнерами та прискорить цифрові реформи в Україні. Важливо аби диджиталізація відбувалася на всіх рівнях з одночасним підвищенням рівня освіченості населення через освітні програми.

Важливим інструментом підвищення ефективності управління у сфері туризму є також впровадження Інтернету речей (IoT). Визначення, запропоноване компанією Gartner: «Інтернет речей – це мережа фізичних об'єктів, які мають вбудовані технології, що дозволяють здійснювати взаємодію з зовнішнім середовищем, передавати відомості про свій стан і приймати дані ззовні» [4, с. 4]. Це дозволяє відстежувати рівень заповненості, контролювати навантаження та підтримувати екологічний баланс в найбільш відвідуваних туристичних локаціях.

Крім того, практичне використання цифрових рішень у туризмі дозволяє ефективно рекламувати туристичні об'єкти, а також оптимізувати обслуговування гостей, що зробить Україну більш привабливою для міжнародних туристів. Цінним в цьому питанні є досвід Іспанії.

Іспанія досягла значного прогресу у впровадженні диджиталізації в туризмі завдяки проєкту Smart Tourist Destination, який координується державною структурою SEGITTUR. Цей проєкт був запроваджений у рамках національного інтегрованого плану розвитку туризму за ініціативи Державного секретаря з питань туризму для сприяння обміну досвідом й знаннями та створенню розумних туристичних напрямків.

Про актуальність впровадження даної моделі говориться у звіті центру Разумкова. «Модель розумних туристичних дестинацій (Smart Tourist Destination, STD) на регіональному та місцевому рівнях релевантна сучасним потребам територіального розвитку, управління та маркетингу туристичних дестинацій для більш повного задоволення потреб сучасних туристів» [5, с. 271].

Процес перетворення туристичних напрямків на «розумні» передбачає комплексну діагностику на основі п'яти ключових компонентів: управління, технології, інновації, доступність та сталий розвиток. Після цього кожний напрямок проходить етап моніторингу та отримує відзнаку Smart Destination. Відзнака Smart Destination – це сертифікат якості, який надається туристичним напрямкам, що відповідають стандартам розумного туризму. В Україні вже є приклади створення подібних моделей. KyivPASS – це спільна ініціатива КМДА, Туристично-інформаційного центру Києва та Київського туристичного альянсу. Проєкт спрямований на популяризацію мальовничих локацій, цікавих місць і основних пам'яток міста серед туристів з України та з-за кордону.

Концепція «розумної дестинації» в економіці туризму тісно пов'язана з ідеями «розумного міста», «розумної екосистеми» та іншими подібними поняттями з різних наукових галузей. Застосування smart-технологій для управління енергетичними, логістичними та транспортними процесами міста підвищує його загальну ефективність. Це сприяє зниженню цін на послуги харчування та проживання, та робить його економічно привабливим для туристів. Успішними прикладами є Лондон, Барселона та Осло. Україна поступово переймає практики покращення інфраструктури міст. В таких містах як Івано-Франківськ, Львів, Запоріжжя, Дрогобич, Полтава було розпочато впровадження концепції «розумного міста», або окремих її інструментів.

Як зазначає Сергій Сардак, професор кафедри міжнародних економічних відносин Університету митної справи та фінансів, «попри наявність ефективних рішень розвитку smart-інфраструктури міст у світовій практиці, в Україні для більшості міст це питання має переважно декларативний характер політичних гасел і вирішується ситуативно, локально й повільно» [5, с. 367]. Можемо зробити висновок, що відсутність політичної волі в питанні розвитку інфраструктури для ефективності туристичної галузі, а також корупційні ризики стануть основними перешкодами на шляху до створення прозорої й ефективної системи управління туристичним бізнесом.

Отже, діджиталізація в туризмі має стратегічне значення для України, оскільки вона відкриває нові можливості для модернізації інфраструктури, залучення міжнародних туристів і підвищення конкурентоспроможності. Використання сучасних технологій дозволяє не лише покращити управлінські процеси, але й створити інтерактивні та стійкі туристичні пропозиції, які відповідають світовим стандартам. Досвід Іспанії у впровадженні проекту Smart Tourist Destination демонструє, як технологічні рішення можуть сприяти розвитку туризму завдяки підвищенню його якості та доступності.

Список використаних джерел:

1. Poltorak A., Khrystenko O., Sukhorukova A., Moroz T., Sharin O. Development of an integrated Approach to assessing the impact of innovative development on the level of financial security of households. *Eastern-European of Enterprise Technologies*, 2022, 1 (13-115). P. 103-112.
2. Паращич М. І., Ноджак Л. С. Діджиталізація та її роль у діяльності українських підприємств. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*, 2022, С. 192-200.
3. E-Government Survey 2024. Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development. DESA Publications. P. 125. URL: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2024-09/%28Web%20version%29%20E-Government%20Survey%202024%201392024.pdf> (дата звернення: 15.11.2024).
4. Ярема О. Р. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Цифрова економіка». Львів, 2022, 26 с.
5. SMART-інфраструктура у сталому розвитку міст: світовий досвід та перспективи України. Центр Разумкова. Київ, 2021, С. 271. URL: <https://razumkov.org.ua/uploads/other/2021-SMART-%D0%A1YTI-SITE.pdf> (дата звернення: 15.11.2024).